

โดย นางवलลภษณ์ ฟูมน้อย

อนุกรรมการในคณะอนุกรรมการติดตามและศึกษาผลกระทบมาตรฐานการรายงานทางการเงิน เรื่อง สัญญาประกันภัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

งบการเงิน

ภายใต้ TFRS 17 แตกต่าง จาก TFRS 4 อย่างไร

การรับรู้รายการ การวัดมูลค่า และการแสดงรายการที่เกี่ยวข้องกับ สัญญาประกันภัยในงบการเงินของบริษัทประกันภัยที่จัดทำภายใต้ TFRS 4 อาจทำให้ผู้ใช้งบการเงิน ไม่ว่าจะจะเป็นนักลงทุนหรือนักบัญชี เกิดข้อสงสัยหลายประเด็น ตัวอย่างเช่น

- **เบี้ยประกันภัยรับ** จากสัญญาประกันภัยระยะยาวที่ระยะเวลาที่กำหนดชำระค่าเบี้ยประกันภัยน้อยกว่าระยะเวลาคุ้มครอง เช่น กรมธรรม์ประกันชีวิตคุ้มครองสิ้นชีพ รับเบี้ยประกันภัย 1 ปี คุ้มครอง 10 ปี รับรู้เป็นรายได้ทั้งจำนวนตามวันที่ถึงกำหนดชำระคือปีที่ 1 ไม่ได้รับรู้ตามระยะเวลาคุ้มครอง
- **เบี้ยประกันภัยรับ** จากสัญญาประกันภัยที่มีองค์ประกอบการลงทุนที่ต้องคืนให้ผู้เอาประกันภัยทุกกรณี (หรือที่คุ้นเคยกันว่าเป็นการออมเงิน) เช่น กรมธรรม์ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ รับรู้เป็นรายได้ทั้งจำนวน โดยไม่ได้แยกองค์ประกอบการลงทุนแสดงเป็นหนี้สิน
- **หนี้สินจากสัญญาประกันภัย** ซึ่งภาระผูกพันระยะยาว (เกินกว่า 1 ปี) บางกิจการไม่ได้ใช้อัตราคิดลด หรือใช้อัตราคิดลดที่ไม่ได้สะท้อนอัตราปัจจุบัน ทำให้ไม่สะท้อนมูลค่าปัจจุบันของหนี้สิน

TFRS 17 ต้องการให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเปรียบเทียบธุรกิจประกันภัยกับธุรกิจอื่น ๆ ได้ บนหลักการเดียวกันของมาตรฐานการรายงานทางการเงินโดยรายได้รับรู้ตามระยะเวลาที่ได้ให้บริการ (คือการให้ความคุ้มครอง) ซึ่งแตกต่างจาก TFRS 4 ที่รับรู้รายได้ตามเบี้ยประกันภัยที่ได้รับ

ตัวอย่างประกอบความเข้าใจอย่างง่าย สมมติว่าเบี้ยประกันภัยรับ (ไม่มีองค์ประกอบการลงทุน) ของธุรกิจประกันชีวิต สำหรับสัญญาระยะเวลาให้ความคุ้มครอง 3 ปี โดยได้รับเบี้ยประกันภัยทั้งจำนวนตั้งแต่วันแรก เพื่อให้ง่ายจึงไม่ได้ใช้อัตราคิดลดและรับรู้รายการโดยวิธีเส้นตรง ดังนี้

ธุรกิจประกันภัย - TFRS 4	สิ้นสุดปีที่ 1	สิ้นสุดปีที่ 2	สิ้นสุดปีที่ 3	รวม
งบกำไรขาดทุน				
เบี้ยประกันภัยรับ	180	0	0	180
กำไรจากการประกันภัย	30	0	0	30

ธุรกิจประกันภัย - TFRS 17	สิ้นสุดปีที่ 1	สิ้นสุดปีที่ 2	สิ้นสุดปีที่ 3	รวม
งบกำไรขาดทุน				
ประมาณการมูลค่าปัจจุบัน ของกระแสเงินสดอนาคต	30	30	30	90
ค่าปรับปรุงความเสี่ยง	20	20	20	60
กำไรจากการให้บริการตามสัญญา	10	10	10	30
รายได้การประกันภัย	60	60	60	180
ผลการดำเนินงานการบริการประกันภัย	10	10	10	30

TFRS 17 กำหนดการรับรู้รายการและการวัดมูลค่าสัญญาประกันภัย เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับอื่น ๆ จึงมีผลให้การแสดงรายการในงบการเงินภายใต้ TFRS 17 เปลี่ยนรูปแบบไปจากงบการเงินภายใต้ TFRS 4 โดยสิ้นเชิง การแสดงรายการเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่าย สินทรัพย์และหนี้สินจากสัญญาประกันภัยภายใต้ TFRS 17 ไม่ใช่เป็นการจัดประเภทรายการใหม่ แต่เกิดจากการรับรู้และการวัดมูลค่าตามหลักการที่แตกต่างจาก TFRS 4 เช่น การจัดกลุ่มของสัญญาประกันภัย วิธีการวัดมูลค่าของกลุ่มของสัญญาประกันภัย กระแสเงินสดในอนาคตที่ต้องรวมในสัญญา ค่าปรับปรุงความเสี่ยงสำหรับความเสี่ยงที่ไม่ใช่ทางการเงิน อัตราคิดลด กำไรจากการให้บริการตามสัญญา เป็นต้น โดยแสดงตัวอย่างงบการเงินบางส่วน ดังนี้

งบฐานะการเงิน ภายใต้ TFRS 4		งบฐานะการเงิน ภายใต้ TFRS 17	
สินทรัพย์		สินทรัพย์	
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด		เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	
เบี้ยประกันภัยค้างรับ	(1)	สินทรัพย์จากการประกันภัย	(1)
เงินให้กู้ยืมโดยมีกรรมธรรม์เป็นประกัน	(1)	สินทรัพย์จากการประกันภัยต่อ	(2)
ลูกหนี้ประกันภัยต่อ	(2)		
เงินลงทุนในหลักทรัพย์		เงินลงทุนในหลักทรัพย์	
สินทรัพย์อื่น		สินทรัพย์อื่น	
รวมสินทรัพย์		รวมสินทรัพย์	

งบฐานะการเงิน ภายใต้ TFRS 4		งบฐานะการเงิน ภายใต้ TFRS 17	
หนี้สิน		หนี้สิน	
หนี้สินจากสัญญาประกันภัย		หนี้สินจากสัญญาประกันภัย	
สำรองประกันชีวิต	(1)	ประมาณการมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดอนาคต	(1)
เบี้ยประกันภัยที่ยังไม่ถึงเป็นรายได้	(1)	ค่าปรับปรุงความเสี่ยง	(1)
สำรองค่าสินไหมและค่าสินไหมทดแทนค้างจ่าย	(1)	กำไรจากการให้บริการตามสัญญา	(1)
เจ้าหนี้ประกันภัยต่อ	(2)	หนี้สินจากการประกันภัยต่อ	(2)
หนี้สินอื่น		หนี้สินอื่น	
รวมหนี้สิน		รวมหนี้สิน	
ส่วนของเจ้าของ		ส่วนของเจ้าของ	
ทุนเรือนหุ้น		ทุนเรือนหุ้น	
ส่วนเกินมูลค่าหุ้น		ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	
กำไรสะสม		กำไรสะสม	
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น		รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	

(1)

การแสดงผลการสินทรัพย์และหนี้สินของกลุ่มของสัญญาประกันภัยตาม TFRS 17 แสดงยอดตามกระแสเงินสดสุทธิว่าเป็นสินทรัพย์หรือหนี้สิน ไม่ได้แยกแสดงรายการที่เกิดขึ้น เช่น เบี้ยประกันภัยค้างรับและเงินให้กู้ยืมโดยมีกรรมธรรม์เป็นประกัน ถือเป็น ส่วนหนึ่งของกระแสเงินสดในการคำนวณหนี้สินจากสัญญาประกันภัย

(2)

เช่นเดียวกับกลุ่มของสัญญาประกันภัย สัญญาประกันภัยต่อตาม TFRS 17 แสดงยอดตามกระแสเงินสดสุทธิว่าเป็นสินทรัพย์หรือหนี้สิน ไม่ได้แยกแสดงรายการที่เกิดขึ้นตามเกณฑ์ค้างรับค้างจ่าย

งบกำไรขาดทุน ภายใต้ TFRS 4		งบกำไรขาดทุน ภายใต้ TFRS 17	
เบี่ยประกันภัยรับ	(3)	รายได้จากการประกันภัย	
หัก เบี่ยประกันภัยจ่ายจากการเอาประกันภัยต่อ	(4)	ประมาณการมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดในอนาคต	(3)
หัก สำรองเบี่ยประกันภัยที่ยังไม่ถึงเป็นรายได้เพิ่ม (ลด) จากงวดก่อน	(3)	ค่าปรับปรุงความเสี่ยง	(3)
เบี่ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้สุทธิจากการประกันภัยต่อ		กำไรจากการให้บริการตามสัญญา	(3)
รายได้ค่าจ้างและค่าบำเหน็จจากการประกันภัยต่อ	(4)	ค่าใช้จ่ายในการบริการประกันภัย	
รายได้จากการลงทุน		กระแสเงินสดที่เกิดขึ้นจริง	(3)
รายได้อื่น		ขาดทุนจากสัญญาที่สร้างภาระ	(3)
รวมรายได้	(5)	ค่าใช้จ่ายสุทธิจากสัญญาประกันภัยต่อที่ถือไว้	(4)
สำรองประกันภัยสำหรับสัญญาประกันภัยระยะยาวเพิ่ม (ลด)	(3)	ผลการดำเนินงานการบริการประกันภัย	(5)
สำรองความเสี่ยงภัยที่ยังไม่สิ้นสุดเพิ่ม (ลด)	(3)	รายได้จากการลงทุน	
ผลประโยชน์จ่ายตามกรมธรรม์ประกันภัยและค่าสินไหมทดแทน	(3)	รายได้หรือค่าใช้จ่ายทางการเงินจากการประกันภัย	(5)
หัก ผลประโยชน์/ค่าสินไหมทดแทนรับคืนจากการประกันภัยต่อ	(4)	รายได้หรือค่าใช้จ่ายทางการเงินจากการประกันภัยต่อ	(5)
ค่าจ้างและค่าบำเหน็จ	(3)	ผลการดำเนินงานทางการเงิน	(5)
ค่าใช้จ่ายในการรับประกันภัยอื่น	(3)	รายได้อื่น	
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน		ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	
รวมค่าใช้จ่าย	(5)	รวมรายได้หรือค่าใช้จ่ายอื่น	
กำไรก่อนภาษีเงินได้		กำไรก่อนภาษีเงินได้	

(3)

การรับรู้และการวัดมูลค่าของสัญญาประกันภัยตาม TFRS 17 เป็นการรับรู้รายได้ตามระยะเวลาคุ้มครอง การรับรู้ขาดทุนทั้งจำนวนทันทีสำหรับสัญญาที่สร้างภาระการไม่รับรู้องค์ประกอบการลงทุนเป็นรายได้และค่าใช้จ่าย เป็นต้น จึงทำให้การแสดงรายการรายได้และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับสัญญาประกันภัย แตกต่างจากการแสดงรายการตาม TFRS 4 โดยสิ้นเชิง

(4)

สัญญาประกันภัยต่อที่บริษัทถือไว้ตาม TFRS 17 จัดเป็นสัญญาประกันภัยที่ต้องรับรู้และวัดมูลค่าตามหลักการเดียวกันกับสัญญาประกันภัยที่บริษัทออกให้ผู้เอาประกันภัย โดยไม่ใช้หลักการตามเกณฑ์ค้ำรับค้ำจ่ายตาม TFRS 4

(5)

TFRS 17 ได้กำหนดให้แยกแสดงผลการดำเนินงานบริการประกันภัย และผลการดำเนินงานทางการเงินในส่วน of รายได้หรือค่าใช้จ่ายทางการเงินจากการประกันภัย (ซึ่งเป็นผลกระทบจากอัตราคิดลดจากการวัดมูลค่าหนี้สินจากสัญญาประกันภัย) ออกจากกันอย่างชัดเจน ส่วน TFRS 4 ไม่ได้กำหนดให้แยกการแสดงรายการดังกล่าว

กล่าวโดยสรุป คือ ผู้ใช้งบการเงินสามารถทำความเข้าใจงบการเงินที่จัดทำภายใต้ TFRS 17 ได้ง่ายขึ้น เช่น การแยกสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้และค่าใช้จ่ายของสัญญาประกันภัยและสัญญาประกันภัยต่อ ที่กิจการถือไว้ออกจากกัน การแสดงกำไรจากการให้บริการตามสัญญาซึ่งทำให้ทราบจำนวนกำไรในอนาคตที่ยังไม่ได้รับรู้ที่เกิดจากสัญญาประกันภัย การแยกแสดงผลการดำเนินงานบริการประกันภัยและผลการดำเนินงานทางการเงินออกจากกัน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้งบการเงินต้องให้ความสำคัญกับหมายเหตุประกอบงบการเงินในการพิจารณาข้อสมมติดุลพินิจและการประมาณการ รวมทั้งทางเลือกในการใช้นโยบายการบัญชี เพื่อให้สามารถเข้าใจและเปรียบเทียบงบการเงินของบริษัทประกันภัยได้ดียิ่งขึ้น